

Juni 1841

FAKTA

Dato:

Juni 1841

Sidetal:

129, 130, 131, 132

Dagbogens placering:

Thorvaldsens Museums arkiv,
inspektørens skrin, nr. 1

Ophavsmand/nøgleperson:

Christine Stampe

Generelle kommentarer:

Dette dokument er en del af det originale manuskript til Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen. Afskriften af hele manuskriptet omfatter i alt 60 dele. Denne del er nr. 23.

OBS Dokumentet er også udgivet i Arkivet, Thorvaldsens Museum. Her findes den senest opdaterede udgave.

Læs mere om nærværende online-udgivelse i artiklen Manuskriptet til Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen.

Omtalte personer:

J.C. Dahl

Wilhelm Gerhard

Felix Mendelssohn Bartholdy

Niels Rasmussen

Friederike Serre

Johann Friedrich Anton Serre

Christine Stampe

Henrik Stampe

Bertel Thorvaldsen

RESUMÉ

Christine Stampes manus til sine erindringer om Thorvaldsen. Dette er 23. del af i alt 60.

TRANSSKRIFTION

- 129 -

[...] derfra¹ reiste en deel af Sælskabet hvoriblandt Dahls Børn med Niels² til Leipzig og Dahl[,] Serre's x³[,] Thorvaldsen, og jeg med Dampvogn til Leipzig⁴ x Serres fyldte vores omtalte Spisekammer med 6 Viinflasker, 3 Liqueur, 1 Mave Draaber⁵, og ikke mindre en[d] 6 Flasker eau de cologne; senere bleve disse fornyede med frue Engelmans⁶ deilige Rinskviiin⁷, i Wilsbad⁸ hvor vi besøgte hende x her gjorde vi strax om Aftenen Visit til Felix Mendelson⁹, jeg havde kiendt Hans Kone¹⁰, som Barn, nu var hun blevet meget smuk, Thorv: havde kiendt ham i Rom og der blev gjensidige Glæde, over at sees, Vi vare uventet kommen til Leipzig, og næste Morgen¹¹ skulle vi videre, dog da Kl: var 8 var alt Mendelson med sit heele Capel for Døren, og bragte Thor en Serenade¹² og en Sang, det var meget smuk; nu kom en Deputation op for at invitere Thorvaldsen til at blive til Midag dog han sagde vi skulle Reise, og han viste dem, som sedvanlig til sin Gamle Mutter, som endelig gik paa Akort, at vi nemlig skulde være ferdig saa vi kunde reise Kl: 4 Efter midag[.] Nu førte man os om i Byen¹³, for at see Merkværdighederne, Kl: 1 vare Vi atter hiemme, for at gjøre os istand til Bordet¹⁴, som skulde være Kl: 2. Nu kom omtrent en tusende Studenter for Døren og bragte en Sang, og det var en

- 130 -

Mægtig virkning Masse af Stemmer gjorde[.] Alle fik Taarene i Øinene, da de vare ferdige ville de gaa men saa raabte Mendelson ud af Vinduet til dem[: "Vartet, der Alte komt hinununter[,"] og Thorvaldsen med sit Blottet Hoved gik ned midt i Mellem dem, sagde nogle faae Ord, men med sit ædle, ydmyge, elskelige Aasyn, vandt han alle i et Nu, og nu lød et Skingrende og begeistret: ["Leve Thorvaldsen["], og alle gik Syngende Bort, langs ned ad Gaden; skiønt man kuns havde haft, saa kort Tid til at preparere Diner'en, saa havde over 100 Meldt sig, men der var kuns Plads til 80 Personer[.] Sahlen var nydelig dekoreret, Thorvaldsens Lænestoel var beviklet med G[u]irlander af Roser, han tog frue Mendelson¹⁵ til Bords, og mig førte Magistraten¹⁶ til Bords, denne siste Begyndte med en Tale, og saa oplæste Hr: Gerhart¹⁷ et Digt¹⁸, og saa Musik, og saa Skaale, og atter Tale, Skaal, Musik, o.s.v. Min Bord kavaleer¹⁹ var meget væltalende og Snaksom, han fortalte mig hvorledes man sværmede for Mendelson i heele Byen[.] Damerne som ellers ligger til 10, reiser dem gjerne Kl: 4 om Morgenen, naar Mendelson vil have en Prøve i Kirken.["]Min Kone Sværmer for ham, det maae vi alle finde os i, ja vi selv gaaer i Ilden for ham["]; nu yttrede jeg for ham at det vilde være deiligt at faae nogle af M's

4stemm:²⁰ Sange at høre, [“]intet lettere[,”] sagde han, [“]De behøver blodt at yttre det for ham, her ere nok ved

- 131 -

ved Bordet, som synger[“], som sagt saa giort og Mendelson var saa god at lade hente Synge Musik, og nu gav vi de blæsende Instrumenter en god dag, og næsten Mellem hver Ret fik vi en Sang af omtrent en 20 Personer Herrer, og Damer, og Mendelson førte an og sang selv med, det var det fortreffeligste sammensungne jeg nogen sinde har hørt, Stampe, var henrykt; og stakkels Thorvaldsen som var saa plaget med Tandpine saa han ikke kunde spise, glemte snart alt efter Bordet Blev der drukket Kaffee i Haven og man kom med en heel Kurv med Blomster til Thorvaldsen som han skulde uddeele blandt Dammerne som alle vare henrykt over den yndige Gamle Mand, der gjorde alt med en Gratzie, og elskværdighed som man ikke haver seet mange af. Da jeg nu yttrede en stor løst at høre Mendelson Spille, lod man et Instrument hente, og efter Borde vare udryhdede og alt i Orden i Sahlen i gien Begyndte han, men det var det deiligste, og meest Originale jeg nogensinde havde hørt[.] Der var og en Dame der som sang fortreffelig baade med Aand, og Siæl, kort vi havde ondt ved at rive os løs især den kiere Thorv: som altid havde ondt ved at bryde op hvor han befandt sig væl, men nu brummede Mutter²¹

- 132 -

og han var nød til at komme, i Værshuset Bragte Mendelson mig endnu hans 4stemmede Sange med et par Ord af ham selv til, som ere mig en kier Erindring om en deilig dag i mit Liv, og en af Eyropas interesandtteste Mænd; ☒ her togge vi nu af sked fra Ham[,] Dahl²², og Serres²³, som vi havde tilbragt saa Mange Glade Dage med; x=x²⁴ N 1: x=x Her var det at Thorv: tog tørklædet for Øinene og lod som om han græd, og da jeg siden spurgte om det havde rørt ham saa meget, siden han selv havde været saa utaalmodig med at komme bort, sagde han: [“]nei vist ikke men det saa saa ligegyldig og utaknemlig ud da de jo græd, saa maatte jeg jo ogsaa være rørt,[“] og det fik han ofte at høre naar han lod mig x²⁵ N 2 = x høre at jeg havde spilt Comedie for ham, i Anledning af hans Statye²⁶ som han vilde rive ned, hvor jeg havde givet mig til sist at græde. *Weine Weib und Du wirst Siegen*²⁷

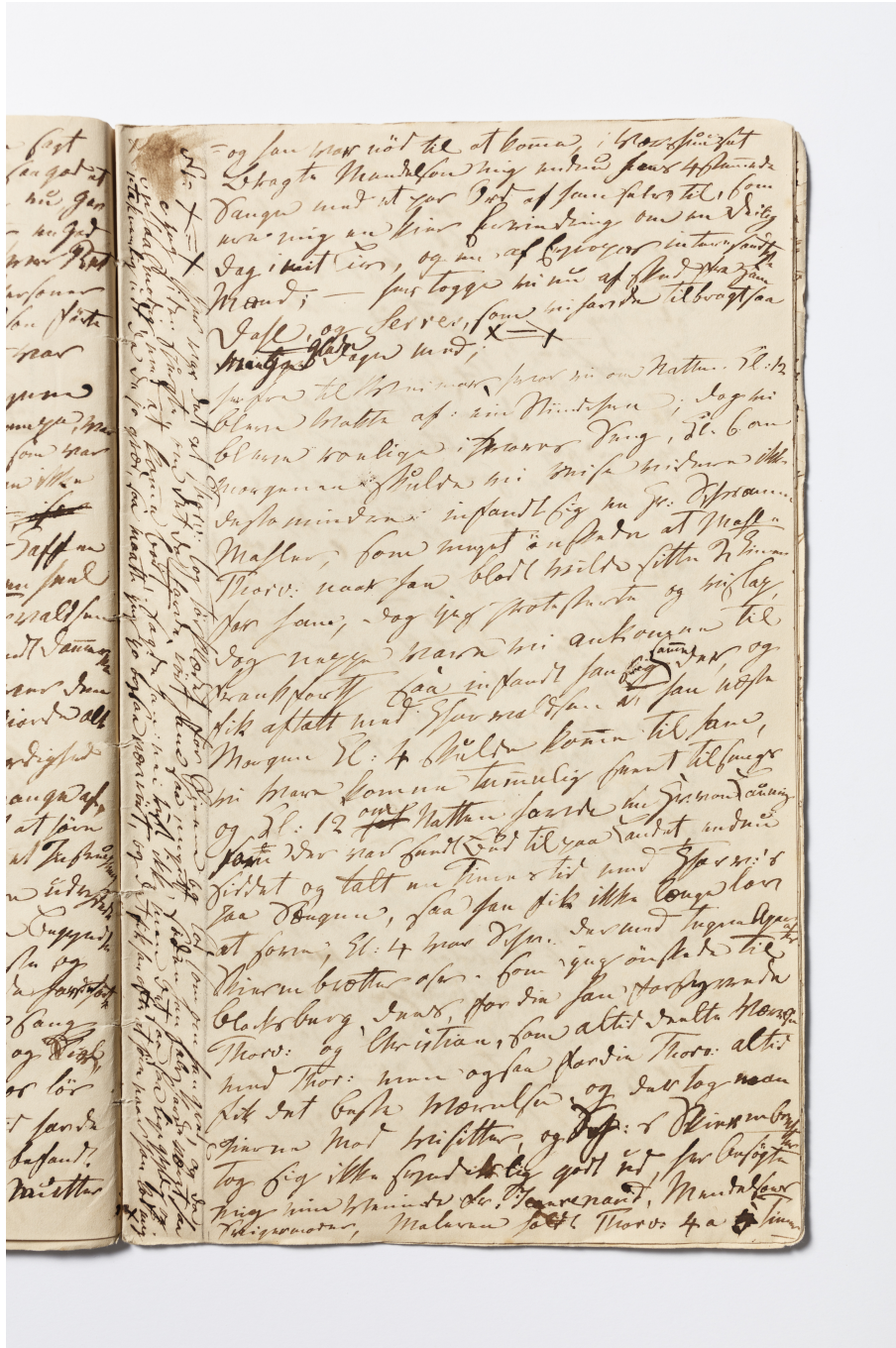
¹ Dvs. fra Dresden, som Thorvaldsen og hans rejseselskab forlod 21.6.1841.

² Dvs. den danske kusk og fragtmand Niels Rasmussen.

³ Kryds. Dvs. indvisningstegn. Følgende passage skrevet i venstre margen på den anden led indsættes efter “[...] og jeg med Dampvogn til Leipzig”: “x Serres fyldte vores omtalte Spisekammer med 6 Viinflasker, 3 Liqueur, 1 Mave Draaber, og ikke mindre en[d] 6 Flasker eau de cologne; senere bleve disse fornyede med frue Engelmans deilige Rinskviin, i Wilsbad hvor vi besøgte hende”

⁴ 21.6.1841 rejste selskabet med jernbanen fra Dresden til Leipzig, hvor de boede på værtshuset Stadt Hamburg. I byen aflagde de visit hos komponisten Felix Mendelssohn Bartholdy.

- ⁵ Dvs. dråber mod mavelidelser, jf. mavedraaber i Ordbog over det danske Sprog.
- ⁶ Denne frue Engelman er p.t. uidentificeret.
- ⁷ Dvs. en hvidvin fra egnen omkring floden Rhinen, specielt fra strækningen mellem Mainz og Rudesheim.
- ⁸ Dvs. den tyske kurby Bad Wildbad, som indtil 1991 bare hed Wildbad. Byen ligger i Württemberg, ca 55 km vest for Stuttgart.
Rejseselskabet passerede Wildbad 5.7. – 6.7.1841 og overnattede sandsynligvis dér.
- ⁹ Dvs. den tyske komponist, pianist og dirigent Felix Mendelssohn Bartholdy.
- ¹⁰ Dvs. den franske præstedatter Cécile Charlotte Sophie Mendelssohn Bartholdy (1817-1853), f. Jeanrenaud.
- ¹¹ 22.6.1841 forlod selskabet igen Leipzig.
- ¹² Dvs. opførelse af et musikstykke eller afsyngelse af en sang under åben himmel, jf. serenade i Ordbog over det danske Sprog.
- ¹³ 22.6.1841 besøgte rejseselskabet bl.a. Schlettersche Galerie og Heinrich Brockhaus' bogtrykkeri. Senere i Wilhelm Gerhards have ved floden Elster i nærheden af stedet, hvor Józef Poniatowski druknede.
- ¹⁴ 22.6.1841 deltog selskabet i en "musikalsk fest" med middag, arrangeret af Felix Mendelssohn Bartholdy i havesalen på Hotel de Saxe i Leipzig.
- ¹⁵ Dvs. den franske præstedatter Cécile Charlotte Sophie Mendelssohn Bartholdy (1817-1853), f. Jeanrenaud.
- ¹⁶ Dvs. borgmesteren eller anden myndighedsperson i Leipzig. Vedkommende er p.t. uidentificeret.
- ¹⁷ Dvs. den tyske købmand, dramaturg og forfatter Wilhelm Gerhard.
- ¹⁸ Dvs. digt af 22.6.1841 fra Wilhelm Gerhard til Thorvaldsen.
- ¹⁹ Dvs. bordherre, jf. bordkavaler i Ordbog over det danske Sprog.
- ²⁰ Dvs. firstemmig.
- ²¹ Dvs. baronesse Christine Stampe. Flere gange omtaler Christine Stampe sig selv som "mutter" og "gamle mutter".
- ²² Dvs. den norske maler J.C. Dahl.
- ²³ Dvs. den danske godsejer, forretningsmand og officer/major Johann Friedrich Anton Serre og hans kone Friederike Serre.
- ²⁴ Kryds, dobbelt vandret streg og kryds. Dvs. indvisningstegn. Her indsættes følgende passage skrevet i venstre margen på den anden led i originalmanuskriptet, p. 132: "N 1: x=x Her var det at Thorv: tog tørklædet for Øinene og lod som om han græd [...] og det fik han ofte at høre naar han lod mig x."
- ²⁵ Kryds. Dvs. indvisningstegn. Her indsættes følgende passage, skrevet i venstre margen på den anden led i originalmanuskriptet, p. 131: "N 2 = x høre at jeg havde spilt Comedie for ham, i Anledning af hans Statye som han vilde rive ned, hvor jeg havde givet mig til sist at græde. Weine Weib und Du wirst Siegen."
- ²⁶ Dvs. Bertel Thorvaldsen med Håbets gudinde, Nysø1.
- ²⁷ Dvs. den tyske titel på Pedro Calderon de la Barcas tragedie Mujer, llora y vencerás. Se også originalmanuskriptet, p. 31, hvor Christine Stampe nævner, at hun tænker på netop denne tragedie, når hun skal fremkalde forstilt og uægte gråd.

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

